

Горданова О.Є.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ: ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА ВЕТО

Стаття присвячена вивченню проблемних питань діяльності структурного підрозділу Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) – Ради Безпеки, що є постійно діючим органом ООН, на який відповідно до статті 24 Статуту ООН покладено відповідальність за підтримку міжнародного миру та безпеки. Аналізу піддаються питання, пов'язані із застосуванням права вето в Раді Безпеки (далі – РБ), його функціонуванням як інституту прийняття рішень на міжнародній арені, наслідками використання цього права з боку суверенних держав, умовами надання права вето державам та його безпосереднього впливу на формування політичної карти світу. Зазначені проблеми досліджуються в контексті історичного становлення інституту вето, випадків зловживання цим правом та останніх пропозицій з боку держав-учасниць ООН щодо його реформування. Детально розглянуто питання щодо правонаступництва СРСР, визначається законність підстав для успадкування Росією статусу постійного члена Ради Безпеки. Проаналізовано недоліки функціонування інституту права вето в Раді Безпеки ООН, наведені конкретні приклади його використання органом, що відповідає за підтримку міжнародного миру та безпеки. Розглянуто приклади, які підтверджують, що деякі держави-члени РБ проявляють байдужість до політичних та військових конфліктів, терористичних актів, учасниками яких вони є. Розкрито взаємозв'язок РБ та Ліги Націй як міжнародної організації подібного характеру. Досліджуються питання щодо правомірності діяльності держав як постійних членів Ради Безпеки та активності у прийнятті рішень. У статті також розкриваються принципи реформування органу ООН. Визначаються основні причини, через які Рада Безпеки піддається критиці багатьма державами. Робота містить висновки щодо ефективності реформування діяльності Ради Безпеки у функціонуванні Організації Об'єднаних Націй.

Ключові слова: Організація Об'єднаних Націй, право вето, Ліга Націй, Рада Безпеки, міжнародна безпека, міжнародне право, міжнародна арена, статут ООН, правопорядок, функції, повноваження та компетенція Ради Безпеки.

Постановка проблеми. Однією з головних ідей людства є дотримання безпеки та порядку у світі. Задля забезпечення стабільного світового розвитку та співжиття було вжито певні спроби створити універсальну організацію, що дозволила б регулювати міжнародні спори та знаходити певний консенсус на міжнародній арені. Після Першої світової війни було створено Лігу Націй, але вона не виправдала надій. Після Другої світової війни людство створило Організацію Об'єднаних Націй задля ефективного протистояння викликам і загрозам, які постають перед світовою спільнотою. Вона створювалася як система колективної безпеки для гарантування стабільності у світі. Проте натеper механізм прийняття рішень в ООН не є досконалим. Здебільшого питання виникають стосовно Ради Безпеки.

Рада Безпеки – це єдиний орган ООН, який згідно зі статтею 46 Статуту ООН має право на ухвалення рішень про застосування збройних сил

після консультації з Військово-Штабним Комітетом [1]. На цей орган покладається багато різних завдань, проте основним є реалізація ідеї підтримки міжнародного миру та безпеки у світі. З огляду на це, рішення РБ є загальнообов'язковими, що передбачає їх безумовне виконання уповноваженими суб'єктами [2]. Рішення, прийняті Радою Безпеки, не підлягають оскарженню чи перегляду, проте варто пам'ятати, що є 5 постійних членів РБ (Франція, Китай, Російська Федерація, Сполучені Штати Америки, Великобританія), які мають право вето на ті чи інші резолюції. Основною проблемою в цьому разі є зловживання таким правом з боку постійних членів задля забезпечення особистих інтересів, нехтуючи потребами світового товариства, адже механізму подолання вето як такого, що буде обмежувати таку поведінку, немає. Усвідомлюючи важливість функціонування такого органу для дотримання порядку, миру та стабільного розвитку світу загалом, варто

відзначити, що зазначена проблема має бути розглянута і вирішена. Зловживання правом вето призводить до негативних наслідків та створює несприятливі умови для розвитку міжнародних відносин, неправильного застосування норм міжнародного права та порушення основних положень щодо діяльності та цілей Ради Безпеки та Організації Об'єднаних Націй загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток науково-теоретичного підґрунтя дослідження ролі Ради Безпеки на міжнародній арені, функціонування принципів міжнародного права в світі та становлення механізму реалізації права вето зробили такі вчені, як О.В. Тарасов, Р.А. Алімкуллов, Р.В. Губань, А.Ю. Мартинов, В.С. Бруз та інші.

Теорії щодо підвищення ефективності інституту вето та його ролі у разі прийняття легітимних та юридично досконалих рішень, наслідків їх реалізації, впливу цього інституту на міжнародно-правові відносини постійно вдосконалюються. Це відбувається як за допомогою наукового обґрунтування, так і на основі проєктів і пропозицій щодо реформування інституту права вето з боку країн-членів ООН. Першу колективну ініціативу заснувала так звана «Мала п'ятірка»: Коста-Ріка, Йорданія, Ліхтенштейн, Сінгапур і Швейцарія на початку 2000-х. Основна ідея полягала у тому, щоб встановити обмеження щодо застосування права вето для блокування дій Ради Безпеки, спрямованих на припинення геноциду, воєнних злочинів та злочинів проти людяності. Більше того, був визначений обов'язок для організації щоразу пояснювати причини застосування вето [3].

Уже 2 травня 2013 року з'явилася міжрегіональна група, що складалася з 27 держав-членів «АСТ» (англ. «Дія», аббревіатура від «Accountability, Coherence and Transparency» – англ. «Підзвітність, Узгодженість, Прозорість»). Було розроблено Кодекс роботи Ради Безпеки, повний текст якого був опублікований 1 вересня 2015 року, основні положення якого полягали у тому, що держави-члени ООН мають на добровільних засадах втримуватись від застосування вето у випадках, коли йдеться про жорстокі масові вбивства [3].

Нині також існують різні підходи до подальшого поетапного реформування інституту. Відповідно до позиції «країн-аспірантів на постійне членство в Раді Безпеки» (Бразилія, Індія, Німеччина, Японія) Рада Безпеки має бути розширена до 25 членів шляхом включення шести нових постійних членів і чотирьох непостійних. Є також «Африканська ініціатива», головною особливістю

якої є закріплення вето за новими постійними членами, а також двох додаткових постійних і п'яти непостійних місць для Африки. Варто зазначити також пропозицію руху «Об'єднуючись заради консенсусу» (Італія, Пакистан, Іспанія, Аргентина, Мексика, Канада та ін.), яка наголошує на створенні десяти додаткових «непостійних/напів-постійних» місць [4].

Особливої актуальності набувають питання стосовно того, що без реформування інституту вето жодна з резолюцій, які приймає Рада Безпеки, не є доцільною та легітимною для світу. Окрім цього, питання щодо існування у Російської Федерації права вето також залишається відкритим. Отже, поетапне вдосконалення та реформування інституту права вето зможе підвищити рівень ефективності функціонування Ради Безпеки та створить рівні умови для всіх країн-учасниць у висловленні їхніх позицій та буде сприяти прийняттю доцільних та обґрунтованих рішень.

Метою цієї статті є узагальнення концептуальних підходів до визначення проблем функціонування права вето у діяльності Ради Безпеки, з'ясування основних аспектів вдосконалення цього інституту, його елементів в контексті практики Організації Об'єднаних Націй. Також це визначення ступеня ефективності зазначеного інституту з підвищення якості роботи Ради Безпеки загалом задля посилення світової кооперації у питаннях безпеки, порядку, миру та запобігання міжнародним злочинам і заворушенням.

Для виконання поставленої мети треба виконати такі завдання:

- 1) виявити проблемні питання діяльності структурного підрозділу Організації Об'єднаних Націй;
- 2) проаналізувати недоліки функціонування інституту права вето Ради Безпеки ООН;
- 3) встановити ступінь важливості реформування Ради Безпеки;
- 4) визначити роль Ради Безпеки ООН у забезпеченні міжнародної безпеки та миру.

Стаття містить нові знання про недоліки й порушення в діяльності Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, пов'язані із застосуванням права вето, що знижують ефективність цього органу в підтриманні міжнародного миру і безпеки. Також були розглянуті теоретичні аспекти реформування Ради Безпеки ООН. Був проведений міжнародно-правовий історичний аналіз діяльності Ради Безпеки ООН з моменту його заснування і дотепер, який виявив недоліки в діяльності Ради Безпеки ООН, а також явні

порушення Статуту ООН цим органом, які і зумовили недостатню ефективність у деяких аспектах функціонування системи колективної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Право вето – це механізм, що використовується для ефективного та якісного функціонування Ради Безпеки. Це насамперед право, що надає певний перелік обов'язків державам – постійним членам Ради Безпеки. З початку діяльності органу створення та надання права вето означало встановлення справедливості та правопорядку на міжнародній арені через систему протигага та стримувань. Рада Безпеки – один із головних органів Організації Об'єднаних Націй, на який покладено обов'язок щодо підтримки міжнародного миру та безпеки. Прикладом цього може слугувати реагування Ради Безпеки на ситуацію в Кувейті 1990 року, коли ця держава перебувала під довготривалою окупацією Іраку [5]. Варто згадати також, що Рада Безпеки тоді спрямувала свої сили та можливості на вирішення цього конфлікту, відстоюючи основні принципи міжнародного права.

Рада Безпеки – гарант стабілізації політичного стану у світу та забезпечення порядку у більшості сфер людського життя у суспільстві. Саме цей орган визначає існування будь-якої загрози миру, порушень або актів агресії та генерує рекомендації сторонам або вирішує, яких заходів слід вжити для відновлення міжнародного миру і безпеки. Варто зазначити, що рішення РБ є обов'язковими та мають великий вплив на міжнародну політичну ситуацію, тому світовій спільноті варто забезпечити її функціонування лише на справедливій та легітимній основі. Аналізуючи сьогоднішню ситуацію, можна зробити висновок, що цей орган переживає певну кризу через неефективне виконання своїх обов'язків. Це насамперед пов'язано з привілейованим правом 5 постійних членів Ради Безпеки, які використовують його не відповідно до головних цілей РБ, а у власних інтересах.

Розглянемо приклади, які підтверджують, що деякі держави-члени РБ проявляють байдужість до політичних та військових конфліктів, терористичних актів, учасниками яких вони є.

19 липня 2012 року Росія і Китай заблокували проект резолюції, підготовлений Великобританією, який допускав можливість застосування санкцій стосовно Дамаска. 22 травня 2014 року Росія і Китай скористалися правом вето під час голосування за проект резолюції, що передбачав передачу розслідування військових злочинів, здійснених у ході сирійського конфлікту, до Міжнародного кримінального суду в Гаазі. 28 лютого

2017 року ці ж держави голосували проти резолюції, що передбачала введення санкцій стосовно Сирії за атаки із застосуванням отруйних речовин, що приписуються Дамаску. 12 квітня 2017 року Росія заблокувала проект резолюції, що стосується розслідування передбачуваної хімічної атаки в місті Хан-Шейхун 4 квітня. 24 жовтня 2017 року Росія також наклала вето на проект резолюції про подовження на рік повноважень Спільного механізму ООН-ОЗХО з розслідування хімічних атак у Сирії.

Варто зазначити, що одним з найяскравіших прикладів щодо використання права вето є справа «Нікарагуа проти Сполучених Штатів Америки». Варто згадати основні моменти щодо неї, а саме основними протиправними діями США були: підтримка нікарагуанського антиурядового угруповання контра (фінансування, навчання, озброєння, оснащення, постачання провіантом), систематичні напади і вторгнення у водний і повітряний простір Нікарагуа в 1983–1984, а також мінування військами США внутрішніх і територіальних нікарагуанських вод протягом перших місяців 1984 року. Крім того, США дозволяли і направляли польоти своєї військової авіації над територією Нікарагуа, що стало прямим і грубим порушенням загальнообов'язкового міжнародно-правового принципу поваги і дотримання суверенітету інших держав. Як відомо, Міжнародний Суд ООН постановив, що дії США є незаконними та порушують основні принципи міжнародного права, разом із тим Суд прийняв рішення про встановлення обов'язку США негайно припинити всі військові та воєнізовані дії на території Нікарагуа та утримуватися від них як від таких, що являють собою істотні порушення міжнародно-правових зобов'язань США, а також відшкодувати Республіці Нікарагуа всі завдані в результаті перерахованих порушень збитки.

Натомість США в період з 1982 по 1985 рік п'ять разів блокували ухвалені Радою Безпеки резолюції, що стосуються виконання рішення Суду у вищезазначеній справі. Таким чином, у судовій ухвалі США визнана державою, в діях якої були зафіксовані порушення основоположних принципів міжнародного права, за захист яких виступає ООН, а також яка була здатна умисно перешкоджати реалізації прийнятого Міжнародним судом ООН рішення, зловживаючи у своїх інтересах наданим правом вето. Останнє вето США на прийняття резолюції було накладено 28 жовтня 1986 року, після чого 3 листопада 1986 року таку резолюцію прийняла Генеральна

Асамблея ООН, зобов'язавши таким чином Сполучені Штати виконати всі постанови Міжнародного суду ООН у справі «Нікарагуа проти США», однак станом натеper компенсація так і не була виплачена [6]. Ці факти вдало демонструють важливість реформування Ради Безпеки.

До моменту створення ООН історія вже мала досвід роботи міжнародної організації подібного характеру – Ліги націй. Однак, незважаючи на величезне її значення як попередниці ООН, ще під час підготовки Статуту держави-засновники намагалися максимально подолати ті недоліки, які призвели до кризи Ліги націй, насамперед положення щодо Ради Ліги. Основним таким недоліком цієї організації було встановлення міжнародних відносин з позиції сили, здійснення агресії проти незалежних держав з «мовчазної згоди» Ради Ліги націй. У зв'язку з цим у Статуті з'явилися положення, що стосуються Військово-Штабного Комітету та можливості застосування примусових дій за рішенням Ради Безпеки щодо агресора.

Також слід звернути увагу на те, що досить гостро стоїть питання щодо статусу Російської Федерації в Раді Безпеки. Натепер Росія є постійним членом цього органу на основі правонаступництва СРСР, а отже, має право вето. У монографії О.В. Тарасова «Суб'єкт міжнародного права: проблеми сучасної теорії» вказано, що Росія повинна була сприйматись як новий член ООН, а не як правонаступниця СРСР, що отримала всі права та привілеї Союзу після його розпаду. Це питання є справді актуальним, адже, аналізуючи діяльність Ради Безпеки, варто зазначити, що Російська Федерація здебільшого зловживає таким правом заради забезпечення власних політичних інтересів. Яскравим прикладом є зловживання правом вето з боку Російської Федерації під час референдуму в Криму, адже Росія використала право вето щодо резолюції РБ ООН про нелегітимність голосування, а також щодо створення міжнародного трибуналу для притягнення винних у катастрофі «Боїнга 777» у Донецькій області, в результаті якої загинуло 298 осіб. Окрім цього, Росія натеper визнана світовим товариством країною-агресором, проти якої запроваджуються суворі санкції. Здебільшого Росія використовує статус постійного члена Ради Безпеки як механізм просування своїх інтересів, не беручи до уваги майбутнє всього світу.

Питання щодо правонаступництва СРСР є справді дуже спірним для всього міжнародного співтовариства. Чи є законними підстави для успадкування Росією статусу постійного члена

Ради Безпеки? З 1991 року вона отримала це місце, замінивши СРСР, але сталося це не тому, що РФ було визнано правонаступником Радянського Союзу чи вона стала активним членом ядерного клубу. Для цього фактично не знадобилось навіть рішення Генеральної асамблеї. Варто згадати, що 21 грудня 1991 року Рада СНД ухвалила рішення щодо членства в ООН та інших організаціях. Російська Федерація за 2 дні звернулася до Генерального секретаря ООН з повідомленням про те, що право бути постійним членом Ради Безпеки нині буде належати Росії, тобто буде «продовжуватися Російською Федерацією» після розпаду СРСР. Варто зазначити, що генсек Хав'єр Перес де Куельяр не визнав це повідомлення таким, що потребує обговорення чи інших спеціальних дій з боку ООН. Після закінчення строку його каденції (1 тиждень) це питання не обговорювалося.

Таким чином, фактично сьогоdnішній статус Російської Федерації в Раді Безпеки ґрунтується на «мовчазній» згоді Генерального секретаря та членів Ради Безпеки. Беручи до уваги таку ситуацію, можна дійти висновку, що лише Міжнародний Суд ООН може надати аргументовані висновки щодо цього питання. Варто зробити відповідний запит до цього органу, базуючись на положеннях частини 1 статті 96 Статуту ООН [8]. Предметом запиту буде правомірність продовження Росією членства в ООН СРСР. Отже, настав час переглянути законність підстав її перебування у Раді Безпеки та наявності у неї права вето, використовуючи такий юридичний інструмент, як Міжнародний Суд ООН та дипломатично-політичну підтримку більшості держав. Багато дій як Ради Безпеки ООН, так і держав-членів не завжди відповідали положенням Статуту ООН. Як ми бачимо, діяльність Ради Безпеки була практично паралізована протистоянням двох наддержав – СРСР і США, що призвело до неможливості функціонування Військово-Штабного Комітету. Блокова конфронтація унеможливила укладання угод між Радою і державами про надання постійних контингентів відповідно до статті 43 Статуту. Непослідовний розгляд скарг Радою Безпеки також підривав авторитет цього органу. Одним із суттєвих недоліків у його діяльності було застосування неоднозначних санкцій, а також їх непослідовна реалізація. Так, багато резолюцій, прийнятих Радою Безпеки ООН, були просто проігноровані тими 5 державами, до яких вони були звернені.

Країнами-членами ООН висувається багато оцінок роботи РБ, а також пропозицій щодо її

реформування. Рада Безпеки потребує змін, можливо, навіть радикальних. Позиції провідних країн світу щодо діяльності, складу і можливих реформи розглядає у своїй статті Є.В. Голованов. Проблема, на думку голів багатьох держав, полягає не тільки в кількості постійних і непостійних членів Ради Безпеки, але і в якості її роботи, відкритості діяльності та обґрунтованості рішень. Виділяються такі принципи реформування Ради Безпеки ООН: реформа повинна забезпечити вищий ступінь залучення до прийняття рішень тих, «хто робить найбільший фінансовий, військовий і дипломатичний внесок»; до прийняття рішень повинні залучатися країни світу, що розвиваються; реформа не повинна підривати ефективність роботи Ради Безпеки; реформи повинні підсилювати демократичний і підзвітний характер цього органу. Ці принципи повною мірою відповідають цілям, зазначеним у Статуті ООН, але не знімають проблему оперативного прийняття рішень, що є надзвичайно важливим у сучасних умовах. До того ж на початку XXI століття Рада Безпеки зазнала серйозної критики з боку багатьох країн світової спільноти, а необхідність її реформування стала очевидною. Діяльність РБ у вищезазначеному періоді і очевидна необхідність змін розкрили істотні суперечності між провідними країнами світу, які навряд чи можна буде швидко подолати в найближчому майбутньому. Отже, проведення реформи відкладається на невизначений час [9, с. 168].

Різкій критиці Рада Безпеки піддається за низкою причин, основними з яких є нездатність застосування всього арсеналу засобів і методів впливу в гострих ситуаціях, які негативно впливають на міжнародну безпеку, а також з приводу несправедливого представництва в РБ і необхідності розширення її членського складу, зазначає А.Б. Аксенов у своїй науковій роботі [10, с. 128]. Пропонуючи «кількісно і якісно» розширити склад Радбезу, прихильники такої позиції рекомендують удосконалити робочі методи і зміцнити взаємозв'язок між Радою Безпеки та Генеральною Асамблеєю, що підвищить прозорість роботи РБ та ефективність її рішень, заснованих на врахуванні інтересів багатьох регіонів світу. Потенціал Ради Безпеки ООН з її широкими повноваженнями не реалізований повною мірою внаслідок відмінностей зовнішньополітичних позицій постійних членів. Досягнення консенсусу з питань реформування цього органу має бути результатом міжурядового процесу. В іншому разі якщо реформування Ради Безпеки буде відбуватися за допомогою голосу-

вання всупереч прагненню значного числа держав знайти компромісний варіант, то реформована Рада Безпеки навряд чи буде визнана ними тією легітимною структурою, в рамках якої діє механізм з підтримання міжнародного миру та безпеки.

Реформування діяльності Ради Безпеки, безумовно, буде мати позитивний ефект на функціонування ООН та на вирішення важливих політичних питань, що стоять на порядку денному у більшості світових організацій. Але багато пропозицій щодо реформування процедури використання права вето ґрунтується на моральному аспекті, адже воно було створено для того, щоб держави, які входять до складу Ради Безпеки, покладались лише на інтереси світової спільноти та координували дії цього органу відповідно до принципів міжнародного права. Нині постійні члени не у всіх випадках керуються загальними інтересами, тож реформи та зміна застарілих звичаїв повинні якнайшвидше втілюватись у життя. Вдосконалення процедур та норм будуть сприяти зрівнянню у правах усіх членів Ради Безпеки та допоможуть досягнути рівноправності серед держав-учасниць, тим самим дозволивши стабілізувати світову ситуацію.

Для того щоб удосконалити функціонування інституту права вето в діяльності Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, треба збільшити можливості представництва і посилити географічний баланс у РБ. Це може знайти свій вияв у тотальній ліквідації права вето в Раді Безпеки. Не має бути ані формального, ані фактичного розсортування членів органу, адже у світі натеper не існує чітко виражених силових полюсів політичного впливу. Застаріла модель привілейованих членів не може встановити правопорядок та створити умови для вдалої світової кооперації. Нині у світі панує демократія, суверенітет та незалежність, а також співпраця, заснована на рівності та повазі один до одного. Разом із тим перелік країн, що володіють правом вето, може бути збільшено за допомогою прийняття до РБ нових постійних членів та, відповідно, постійних місць для них. Таким рішенням може бути заснована певна пропорційність для голосів, що створить обмеження для всіх членів, дозволивши виважено приймати резолюції.

Слід зауважити, що процедура подолання права вето має бути дещо змінена. Натепер, як було зазначено, необхідно п'ять голосів постійних членів РБ та дві третини голосів від повного складу Генеральної Асамблеї на загальному

голосуванні. З наукової точки зору ця процедура є доцільною, але з політичних міркувань країни-члени РБ будуть уникати голосування проти своєї позиції, що цілком логічно. Доцільним буде встановити необхідність згоди лише трьох з п'яти постійних членів для подолання вето, адже така умова дасть змогу зробити процедуру пропорційною і зменшити вплив односторонніх блокувань резолюцій. Більшість країн нині закликає до того, щоб право вето було взагалі виключено у питаннях, що пов'язані з військовими злочинами, масовими порушеннями прав людини, запобіганням злочинів геноциду та екоциду тощо. Це дасть змогу оперативно та плідно приймати резолюції з питань, які носять характер найтяжчих міжнародних злочинів.

Також вдалим рішенням буде створення певної межі можливої кількості застосування права вето за одну сесію Ради Безпеки для того, аби цим правом не зловживали в результаті недостатнього розгляду питань, порушуючи баланс у світі. Держави-засновники створювали Організацію не тільки з метою виживання в умовах жорсткого протистояння на міжнародній арені, але і з перспективою встановлення миру, заснованого на принципах співпраці і партнерства. Тому справедливо вважати, що ООН не тільки не вичерпала свій потенціал, а лише пройшла перевірку на міцність в екстремальних умовах і підтвердила свою життєздатність. Реформування Ради Безпеки ООН є необхідною умовою відродження сис-

теми колективної безпеки, але реалізація проєктів і пропозицій щодо розвитку цього органу, висунутих різними державами та групами держав, їх вченими і політичними діячами, вироблення єдиної концепції реформи видається нині малоймовірною через суперечності між державами з різних аспектів реформи. До того ж необхідно переглянути основи взаємодії між Радою Безпеки і регіональними організаціями та виключити можливість здійснення розширеного тлумачення інституту права вето.

Висновки. На основі викладеного матеріалу встановлено, що причиною зловживання правом вето у Раді Безпеки є прагнення держав до задоволення особистих інтересів, що виявляється у порушенні світового порядку. Також це призводить до недодержання основних цілей та завдань ООН та Ради Безпеки як одного з її головних органів на міжнародній арені. Джерелом цих порушень є неефективний та непропорційний механізм застосування права вето. Більше того, відсутність норм щодо раціонального подолання зловживань для країн-членів ООН особливо у випадках, коли рішення носить важливий характер для всього світового товариства, спричиняє проблеми функціонування інституту вето. Реформування діяльності Ради Безпеки, безумовно, буде мати позитивний ефект на функціонування ООН та на вирішення важливих політичних питань, що входять до порядку денного у більшості міжнародних організацій.

Список літератури:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН від 16.09.2005 р. *База даних «Законодавство України»*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення: 23.02.2020).
2. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН від 16.09.2005 р. *База даних «Законодавство України»*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення: 24.02.2020).
3. Кофі А. При большей свободе. 2005. URL: https://www.un.org/ru/sg/annan_messages/2005/largerfreedom.shtml (дата звернення: 25.02.2020).
4. Report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty The Responsibility to Protect. International Development Research Centre. 2001. 91 с.
5. Резолюція Ради Безпеки ООН № 687 від 3 квітня 1991 «Ситуація у відносинах між Іраком і Кувейтом». URL: [https://undocs.org/ru/S/RES/689\(1991\)](https://undocs.org/ru/S/RES/689(1991)) (дата звернення: 27.02.2020).
6. Краткое изложение решений, консультативных заключений и постановлений Международного Суда. 1948–1991. Организация Объединенных Наций. Нью-Йорк, 1993. 286 с.
7. Тарасов О.В. Суб'єкт міжнародного права: проблеми сучасної теорії. Харків : Право, 2014. С. 260–282.
8. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН від 16.09.2005 р. *База даних «Законодавство України»*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення: 29.02.2020).
9. Голованов Е.В. Возможности реформирования Совета Безопасности ООН. Политическая экспертиза : ПОЛИТЭКС, 2011. С. 165–174.
10. Аксенов А.Б. К вопросу о реформировании Совета Безопасности ООН и определении статуса права вето. *Вестник экономики, права и социологии*, 2017. С. 125–128.

**Iordanova O. Ye. ACTIVITY OF SECURITY COUNCIL OF UNITED NATIONS:
PROBLEMS OF APPLICATION OF RIGHT FOR A VETO**

The article is devoted to the study of the problematic issues of the activities of the United Nations structural unit (hereinafter – UN), a permanent body of the United Nations, which under Article 24 of the UN Charter, is responsible for the maintenance of international peace and security. The analysis raises issues related to the veto application of the Security Council (hereinafter – SC), its functioning as an institution for decision-making in the international arena, the consequences of the use of this right by sovereign states, the conditions for granting veto powers to States and its direct influence on the formation of the political map of the world. The problems identified are explored in the context of the historic establishment of the veto institute, the cases of abuse of this right, and the recent proposals by the UN member states to reform it. The issue of succession of the USSR is considered in detail, the legality of the grounds for Russia's inheritance of the status of a permanent member of the Security Council is determined. The shortcomings of the functioning of the veto law institute in the UN Security Council are analyzed, specific examples of its use by the body responsible for maintaining international peace and security are given. In this article are given examples that confirm that some member states of the SC are indifferent to political, military conflicts and terrorist acts, which they are conducted. The relationship between the SC and the League of Nations as an international organization of a similar nature is revealed. The issues of lawfulness of states' activities as permanent members of the Security Council and decision-making activity are explored. The article also reveals the principles of reforming the UN body. The main reasons for which the Security Council is criticized by many states are identified. The work contains conclusions on the effectiveness of reforming the activities of the Security Council in the functioning of the United Nations.

Key words: *United Nations, veto, League of Nations, Security Council, international security, international law, international arena, UN charter, rule of law, functions, powers and competencies of the Security Council.*